

Významné jubileum: RNDr. Petr Bürger šedesátiletý

Představovat RNDr. Petra Bürgera čtenářům Sborníku Jihočeského muzea je určitě zbytečné. Zcela jistě ho znají jako velmi aktivního autora, který na stránkách tohoto periodika publikoval celou řadu zajímavých příspěvků a který zde dlouhá léta působil i v redakční radě. Pro mnohého čtenáře však asi bude překvapení, že se letos dožívá významného životního jubilea, to je 60 let věku. I když Petr (nebudu zakrývat, že je můj dlouholetý přítel a snad ho tak mohu familiárně oslovovat) není milovníkem žádných okázalých oslav, snad „přežije“ krátkou rekapitulaci svého významného přínosu pro ornitologii, mammalogii a ochranu přírody.

RNDr. Petr Bürger se narodil 24. 6. 1951 v Českém Krumlově. Zde také absolvoval Střední všeobecně vzdělávací školu. Svůj zájem o biologii pak rozšiřoval na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy, kde v roce 1974 jako oblíbený žák Doc. W. Černého obhájil diplomovou práci na téma: „Rozšíření, ekologické nároky a tah československých populací *Turdus pilaris* (Linnaeus, 1758)“. Ptáci se pak stali předmětem jeho hlavního zájmu i v jeho další práci. Nesmazatelnou stopu však po sobě zanechal i výzkumem drobných zemních savců a netopýrů. Téměř celou svou pracovní kariéru zasvětil Jihočeskému muzeu v Českých Budějovicích, kde dlouhou dobu vedl přírodovědecké oddělení. Pouze v letech 1986–1987 si „odskočil“ na jihočeské pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny. I zde plně uplatnil své bohaté zoologické zkušenosti a mimořádný cit pro přírodu. V roce 1989 pak byl zvolen předsedou Jihočeského ornitologického klubu. Tento nejstručnější přehled jeho profesní kariéry však sám o sobě nic neříká ani o jeho práci a ani o jeho zájmech.

RNDr. Petr Bürger je autorem mnoha vědeckých i populárně naučných publikací. Na tomto místě by však bylo asi samoúčelné a zbytečné uvádět jejich celkový přehled. Zdůraznit však lze například práce, které se zabývají strukturou ptačích společenstev, strukturou populací stromových druhů netopýrů, či faunou ptáků a savců vybraných regionů jižních Čech, zejména pak Šumavy a Blanského lesa. Nejvíce však Petra proslavilo spoluautorství na velice úspěšném a ceněném knižním Atlasu ptáků Šumavy a Novohradských hor. I když by se na první pohled mohlo zdát, že jeho práce mají především regionální význam, Petrovy publikace znají velmi dobře i ornitologové a mammalogové v zahraničí a také je častým citováním oceňují. Na veřejnosti méně viditelnou, nicméně stejně důležitou součástí jeho práce, je vypracovávání různých biologických hodnocení pro rozhodování státní správy ochrany přírody. O zanícenosti Petra pro zoologii svědčí i skutečnost, že jeho touhu po poznání nepřerušila ani povinná vojenská služba. Do jednoho roku vojenských povinností dokázal vtěsnat odchyty drobných zemních savců v místech svého armádního působení a výsledkem byla jedna z prvních faunisticko-ekologických prací o drobných zemních savcích jižní části Šumavy, publikovaná hned po návratu z vojny v roce 1976 (mimochodem právě ve Sborníku Jihočeského muzea v Českých Budějovicích).

Vřelý vztah k přírodě zavedl Petra nejprve k myslivosti, posléze k rybaření a pěstování kaktusů. V posledních letech objevil dalšího, v současnosti asi největšího koníčka – cestování a poznávání fauny ptáků exotických krajů. Myslivost sice kvůli jejímu vývoji a vztahům mezi myslivci postupně téměř opustil, ostatním koníčkům však zůstal věrný i nadále. Petr má však ještě jednoho celoživotního koníčka, a to je dokumentační zoologická a krajinářská

Foto Radek Janák 2010.

fotografie. Možná, že nejmýstižnější by bylo dnes Petra označit za cestovatelského fotografujícího ornitologa. V tomto oboru dosáhl jubilant významných úspěchů a jeho záběry z různých koutů Afriky nebo Srí Lanky často překračují rámeček dokumentační fotografie. Jeho snímky živočichů a fotografie krajiny zachycují nejen konkrétní stav prostředí a typický biotop výskytu toho nebo onoho druhu, ale často vyjadřují i atmosféru krajiny. Rozsáhlá je také jubilantova přednášková a výstavníká činnost, kde mohl využít svůj bohatý fotoarchiv. Jeho přednášky pro veřejnost, a to nejen v jižních Čechách, se již ani nedají spočítat a nezapomenutý je i Petrův autorský a kurátorský přínos pro přírodovědné výstavy v Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích.

Svými znalostmi, osobním přístupem, skromností a ochotou dělit se o získané poznatky Petr pozitivně ovlivňuje nejen mnohé ornitology, ale i jiné zoology mladší generace a může jim být velkým příkladem. Jen si nejsem jist, zda v dnešním uspěchaném světě, kde se klade na mladé začínající biology až příliš velký důraz na specializaci a na publikování v co nejprestižnějších časopisech s co nejvyšším impakt faktorem, se najde někdo takový, z kterého by vyrostl podobný polyhistorik, tak jako je Petr.

Při příležitosti dosažení svého životního jubilea se sice Petr rozhodl pro odchod do důchodu, nicméně navzdory svým šedesátinám je neustále aktivní, a tak se s novými výsledky jeho práce budeme s jistotou setkávat i nadále.

I přes již výše uvedenou skromnost a nechuť RNDr. Petra Bürgera býti oslavován, je závěrem nutné znova zdůraznit, že jubilant patří k předním osobnostem naší zoologie, a proto je tento příspěvek zcela na místě. Přejme Petrovi pevné zdraví a další úspěchy nejen v pracovním, ale i osobním životě.

Jaroslav ČERVENÝ

Petr Bürger při kroužkování konipase horského na Dívčím Kameni (foto Z. Hanč 2008).

Bibliografie RNDr. Petra BÜRGERA

- ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 1976: Nové nálezy drobných savců v jižní části Šumavy. – Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy 16: 141–150.
- BÜRGER P., 1977: Tahové poměry československých populací *Turdus pilaris* Linnaeus, 1758. – Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy 17: 67–88.
- ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 1977: Nález albinotického netopýra vodního *Myotis daubentoni* (Kuhl, 1819) na Šumavě. – Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy 17: 137–141.
- BÜRGER P. & ČERVENÝ J., 1979: Netopýr obrovský *Nyctalus lasiopterus* (Schreber) ve sbírkách Jihočeského muzea. – Lynx 20: 105–106.
- BÜRGER P., 1987: Struktura ptačích společenstev břehových porostů vodotečí a vliv úprav malých vodních toků na jejich kvalitativní a kvantitativní charakteristiky. – Sborník přednášek z I. jihočeské ornitologické konference, pp. 22–45, Č. Budějovice.
- BÜRGER P., ANDĚRA M. & ZBYTOVSKÝ P., 1987: Savci Blanského lesa. – Lynx 23: 5–42.
- BÜRGER P., 1988: Vliv současné technologie odbahňování rybníků na vodní ptactvo a na kvalitu přírodního prostředí. – Sborník přednášek z konference „Vodní ptactvo“, Přerov.
- BÜRGER P., 1989: Schwerpunkte der Wirbeltierforschung in Südböhmen. – Staphia 20: 13–32.
- ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 1989: Density and structure of the bat community occupying an old park at Žihobce (Czechoslovakia). – In: HANÁK V., HORÁČEK I. & GAISLER J. (eds), European bat research, pp. 475–488, Charles University Press., Praha.
- ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 1989: The Parti-coloured bat, *Vespertilio murinus* Linnaeus, 1758 in the Šumava region. – In: HANÁK V., HORÁČEK I. & GAISLER J. (eds), European bat research, pp. 599–607, Charles University Press., Praha.
- ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 1989: Bechstein's Bat, *Myotis bechsteini* (Kuhl, 1818), in the Šumava Region. In: HANÁK V., HORÁČEK I. & GAISLER J. (eds), European bat research, pp. 591–598, Charles University Press., Praha.
- ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 1990: Changes in bat population size in the Šumava Mts. (south-west Bohemia). – Folia zoologica 39: 213–226.
- BÜRGER P., 1990: Vývoj populace drozda kvíčaly (*Turdus pilaris* L.) na území Československa ve vztahu ke změnám areálu. – In: Ptáci v kulturní krajině, 1 díl, Sborník přednášek ze II. Jihočeské ornitologické konference v Č. Budějovicích, pp. 25–45, KSSPPOP.
- PYKAL J., JANDA J. & BÜRGER P., 1990: Atlas hnízdního rozšíření ptáků jižních Čech 1985–1989. – Informační zpravodaj Správy CHKO Třeboňsko 1990: 2–52.
- PYKAL J., BÜRGER P., HORA J. & JANDA J., 1991: Avifauna šumavských rašelinišť srovnání let 1979–1982 a 1989–1990. – Sylvia 28: 65–75.
- ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 1991: K výskytu netopýra brvitého, *Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806) na Šumavě. – Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy 31: 51–54.
- ANDĚRA M. & BÜRGER P., 1992: The community of small terrestrial mammals in a climax spruce forest (the Šumava Mts.). – Folia zoologica 41: 97–106.
- BÜRGER P., 1992: Avifauna Šumavy současný stav a perspektivy. – In: Významná ptačí území v České a Slovenské republice. Sborník referátů ze semináře Československé sekce ICBP, pp. 22–27, Třeboň.
- BÜRGER P. & KLOUBEC B., 1994: Struktura hnízdního společenstva ptáků Žofínského pralesa. – Sylvia 30: 12–21.
- BÜRGER P., HORA J., PYKAL J. & ALBRECHT J., 1995: Dosavadní výsledky výzkumu chřástala polního (*Crex crex*) na Šumavě (1993–1994). – In: Významná ptačí území v České republice. Sborník referátů, pp. 16–20, Kostelec nad Černými lesy.
- BÜRGER P., PYKAL J. & HORA J., 1995: Zpráva o činnosti Skupiny pro výzkum chřástala polního za rok 1995. – Zprávy ČSO 42: 29–30.

- BÜRGER P. & KLOUBEC B., 1996: Hnízdní avifauna bukových porostů přírodní rezervace Libochovka a vrchu Hradce. – Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy 36: 73–84.
- PYKAL J., BÜRGER P. & HORA J., 1997: Ptačí společenstva nelesních stanovišť hraničního území Nové Údolí – Haidmühle. – Sylvia 33: 141–147.
- BÜRGER P., PYKAL J. & HORA J., 1995: Zpráva o činnosti Skupiny pro výzkum chřástala polního za rok 1996. – Zprávy ČSO 44: 19–21.
- HORA J., BÜRGER P. & PYKAL J., 1997: Ptactvo Vltavského luhu (Šumava, jižní Čechy): výsledky síťového mapování v hnízdním období 1993–1994. – Sylvia 33: 113–140.
- BÜRGER P., PYKAL J. & HORA J., 1997: Der Wachtelkönig *Crex crex* in der Tschechischen Republik. – Vogelwelt 118: 209–213.
- BÜRGER P., PYKAL J. & HORA J., 1998: Rozšíření, početnost a výsledky kroužkování chřástala polního (*Crex crex*) v České republice v letech 1993–1997. – Sylvia 34: 73–84.
- BÜRGER P., ČERVENÝ J. & BUFKA L., 2000: Vývoj početnosti tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*) na Šumavě. – Sborník referátů z konference Tetřevovití (Tetraonidae) na přelomu tisíciletí, pp. 82–89, Č. Budějovice.
- BUFKA L., ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 2000: Vývoj početnosti tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*) na Šumavě. – Sborník referátů z konference Tetřevovití (Tetraonidae) na přelomu tisíciletí, pp. 52–57, Č. Budějovice.
- ČERVENÝ J., BUFKA L. & BÜRGER P., 2000: Vývoj početnosti jeřábka obecného (*Bonasa bonasia*) na Šumavě. – Sborník referátů z konference Tetřevovití (Tetraonidae) na přelomu tisíciletí, pp. 132–137, Č. Budějovice.
- BÜRGER P. & PYKAL J., 2000: Zpráva o činnosti skupiny pro výzkum chřástala polního za roky 1998–1999. – Zprávy ČSO 50: 13–16.
- PYKAL J., BÜRGER P. & HORA J., 2000: Výsledky studia chřástala polního nejen v IBA Šumava. Významná ptačí území na konci tisíciletí. – Sborník příspěvků ze semináře IBA, pp. 97–99, Mikulov.
- DVOŘÁK L., BUFKA L., ČERVENÝ J. & BÜRGER P., 2001: Zimoviště netopýrů v Pošumaví (lokality ležící mimo hranice CHKO Šumava). – Vespertilio 5: 57–72.
- BÜRGER P., PYKAL J. & HORA J., 2001: Chřástal polní – Pomozme mu přežít. – Česká společnost ornitologická, Praha, 15 p.
- BRANDL P., BÜRGER P. & PYKAL J., 2002: Ptáci přírodní rezervace Vrbenské rybníky u Českých Budějovic. – Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy 42(Suppl.): 61–117.
- BÜRGER P. & PYKAL J., 2003: Ptáci. – In: DUDÁK V. (ed.), Šumava – příroda, historie, život, pp. 299–314, edice Krajina a lidé, Baset.
- PYKAL J. & BÜRGER P., 2004: Výskyt chřástala polního. – In: PAPÁČEK M. (ed.): Biota Novohradských hor: modelové taxony, společenstva a biotopy, pp. 221–223, Jihočeská univerzita, České Budějovice.
- BÜRGER P. & PYKAL J., 2004: Výskyt a vývoj populace tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*). – In: PAPÁČEK M. (ed.): Biota Novohradských hor: modelové taxony, společenstva a biotopy, pp. 223–226, Jihočeská univerzita, České Budějovice.
- BÜRGER P. & PYKAL J., 2006: Ptáci. – In: DUDÁK V. (ed.), Novohradské hory a Novohradské podhůří – příroda, historie, život, pp. 227–242, edice Krajina a lidé, Baset.
- LUČAN R. K., BÜRGER P. & HANÁK V., 2007: Netopýři (Chiroptera) Českobudějovicka. – Vespertilio 11: 65–102.
- BÜRGER P., KLOUBEC B. & PYKAL J., 2009: Atlas ptáků Šumavy a Novohradských hor. – Karmášek, Č. Budějovice, 228 p.

Sestavil Zdeněk KLETEČKA